

Suveüritustele vastu teadlikult ja keskkonnasäästlikult

Keskkonnaameti jäätme peaspetsialist Dagny Kungus

Suveperioodil suureneb jookide ja söökide tarbimine väljaspool kodu, tahes-tahtmata tekib selle tagajärjel ka jäätmeid. Paraku kasutatakse veel siiani paljudel suveüritustel ühekordseid nõusid, mida ei ole võimalik taaskasutusse suunata. Need jäätmed lõpetavad oma teekonna pärast mõneminutilist kasutamist prügilas või jäätmepõletustehases ning koormavad ladestamise ja õhuheitmete kaudu keskkonda.

Levinud eksiarvamus on, et ühekordsed nõud võib pärast kasutamist põletada lõkkes. Nii see kahjuks ei ole, sest ka suur osa nn paberist ühekordseid nõusid sisaldab plasti ja selle põletamine on ohtlik keskkonnale ja inimeste tervisele.

Viimastel aastatel on populaarsust kogunud biolagunevad nõud. Ka biolagunevad nõud on mõeldud ühekordseks kasutamiseks ning seetõttu kulub nende tootmisele sarnaselt teistele ühekordsetele nõudele palju ressursse. Lisaks ei pruugi need jõuda õigesse käitluskohta, kuna visatakse tavaprügi hulka. Seega kokkuvõttes ei ole ühekordne biolagunev anum loodushoidlik valik.

Suurim roll ürituse korraldajatel

Ehkki teadlike valikute kaudu saab jäätmete tekkimist vähendada igaüks, lasub väga oluline roll just ürituste korraldajatel. Viimased saavad eri viisidel üritusi keskkonnahoidlikumaks muuta, vältides ühekordsete nõude kasutamist ja suurendades seejuures ka küllastajate keskkonnateadlikkust.

Võimalikult keskkonnahoidliku ürituse korraldamiseks tuleb korraldajatel leida partnerid, kes pakuvad kestlikke lahendusi. Eestis on juba palju ettevõtteid, kelle äriplaan on innustust saanud ringmajandusest ning kes pakuvad nutikaid ideid ühekordsete nõude asendamiseks. Lahendusi topsidest pokaalideni pakuvad näiteks Topsiring ja Pandipakend.

Keskkonnasäästlikud lahendused ei piirdu ainult suurürituste korraldajatega. Korduskasutatavaid nõusid on võimalik rentida lisaks suurüritustele ka kodusele üritusele. Sellist teenust pakuvad näiteks Peobox ja Tartu Loodusmaja.

Eesti ürituste hulgast leiab eeskujulikke näiteid. Näiteks roheline festivali I Land Sound korraldajad on muu hulgas võtnud eesmärgiks vältida prügi tekkimist, mistõttu on festivali küllastajatel kohustuslik kasutada korduskasutatavaid nõusid. Ka nõude pesemise on korraldajad lahendanud spetsiaalse pesupunkti, kus kasutatakse looduslike koostisosadega pesuvahendit.

Ettevõtlike noorte organisatsioon JCI tõestas 2019. aastal, et suuri konverentse on võimalik korraldada ilma ühekordsete nõudeta ning konverentsi eel koguti 5000 taldrikut, klaasi, kahvlit, nuga ning kohvitassi.

Mõjuvad määrused kohalikul tasandil

Kohalike omavalitsuste hulgas saab teiste seas esile tõsta Tallinna linna, kes on omavalitsuse määruse tasandil kehtestanud avalike ürituste korraldamisele plastist ühekordsete nõude kasutamise keelu. Viimane on näide sellest, kuidas kohalik omavalitsus loob eeldused keskkonnahoidliku käitumise juurutamiseks, millest innustame eeskuju võtma teisi.

Tehes teadlikke ja keskkonnahoidlikke valikuid nii kodus kui ka kodust väljaspool, aidad hoida meie kõigi ühist keskkonda. Muutus algab meist endist, iga tegu loeb!

Kuidas korraldada jäätmekäitlus avalikul üritusel?

1. Leia ühekordsetele nõudele alternatiiv! Vali partnerid, kes pakuvad keskkonnasäästlikke lahendusi ja on valmis nendega kaasa tulema.
2. Korralda jäätmete liigiti kogumine. Suurüritustel tuleks liigiti koguda vähemalt nelja jäätmeliiki: pandipakend, pakendijäätmeid, biolagunevaid jäätmeid ja segaolmejäätmeid.
3. Enne ürituse toimumist teavita osalejaid jäätmete kogumise korraldusest. Tee pildid jäätmekonteineritest ja siltidest, millelt leiab juhised, milliseid jäätmeid eri mahutitesse visata võib. Jaga teavet ürituse kutse või tutvustuse juures.
4. Kaardista eelnevalt prügikonteinerite asukohad, et üritusel osalejad leiaksid need üles.

4 nippi, kuidas vältida jäätmete tekkimist grilli- või sünnipäevapeol

1. Palu igal osalejal enda nõud kaasa võtta. Vajadusel laenuta nõud lauanõude laenutusest. Loo võimalus nõud veega puhtaks loputada.
2. Eelista ühekordsele grillile korduskasutatavat matkagrilli.
3. Võimalusel eelista ühekordsetele salvrättidele korduskasutatavaid riidest personaalseid rätte.
4. Võta kaasa toite, mis ei ole liigselt pakendatud. Vajadusel pakenda need korduskasutatavatesse anumatesse.

PS! Ära põleta ühekordseid nõusid lõkkes. Ühekordsed nõud sisaldavad üldjuhul plasti ega sobi lõkkes põletamiseks. Plasti põletamisel tekkiv suits kahjustab Sinu tervist ja ümbritsevat keskkonda. Grillipeol tekkinud jäätmed võta endaga koju kaasa ja sorteeri liigiti.